

## Öğretmen Adaylarının Öğretim Yöntemi Kavramına İlişkin Metaforik Algıları

E.Seda KOÇ<sup>\*\*1</sup>, Aliye ERDEM<sup>2</sup>

<sup>1</sup>Dr. Öğretim Üyesi, Namık Kemal Üniversitesi, SHMYO, Çocuk Gelişimi Programı ,eskoc@nku.edu.tr

<sup>2</sup>Dr. Öğretim Üyesi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, aliyeerdem@ankara.edu.t

Geliş Tarihi/Received: 27.12.2019

Kabul Tarihi/Accepted: 16.01.2020

e-Yayım/e-Printed: 01.02.20

### ÖZET

Metaforlar iki kavram, nesne, olgu, olay veya kişi arasındaki benzerliklere dayanarak yapılan, mecazlar üzerine kurulmuş olan benzetmelerdir. Günümüzde sıklıkla kullanılan bu benzetmeler, bireylerin zihinlerinde yer alan düşüncülerin derinleştirilmesi ve zenginleştirilmesi dışında somutlaştırılarak daha net bir şekilde anlaşılabilmesine de katkı sağlamaktadır. Bu çalışmada metaforların bu özelliklerinden yararlanılarak öğretmen adaylarının “öğretim yöntemi” kavramına ilişkin algılarının edilebilmesi amaçlanmıştır. Tarama modeline göre gerçekleştirilen çalışmanın katılımcılarını 2018-2019 akademik yılı bahar yarıyılında bir devlet üniversitesinde pedagojik formasyon eğitimi almış olan öğretmen adayları (n=310) oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının tamamı öğretim ilke ve yöntemleri, özel öğretim yöntemleri ve öğretmenlik uygulaması derslerini almıştır. Öğretmen adaylarının kendilerine verilen formlarda yer alan “öğretim yöntemi ..... gibidir, çünkü .....” ifadesini tamamlamaları istenmiştir. Söz konusu formdan elde edilen verilerin analizinde ise içerik analizi kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda, öğretmen adaylarının öğretim yöntemi kavramına yönelik çoğunluğu cansız varlıklar olmak üzere 57 adet geçerli metafor ürettiği ve bu kavrama ilişkin algılarının genel olarak olumlu olduğu bulgusuna ulaşılmıştır

**Anahtar Kelimeler:** Öğretmen adayı, öğretim yöntemi, metafor

## Metaphoric Perceptions of Prospective Teachers about the Concept of Teaching Method

### ABSTRACT

Metaphors are the analogies that made by using the similarities between two concepts, objects, phenomena, events or people and based on casquets. These metaphors, which are frequently used nowadays, provide the thoughts in the minds of individuals to be understood more clearly by being embodied other than deepening and enriching them. In this study, it is aimed to make the prospective teachers' perceptions about the concept of “teaching method by using these features of metaphors. The participants of the study, which was carried out according to the screening model, were the prospective teachers (n = 310) who received pedagogical formation training in a state university in the spring semester of 2018-2019 academic year. All teacher candidates took teaching principles and methods, special teaching methods and teaching practice courses. Prospective teachers were asked to complete the statement of “teaching method yer in the forms given to them because .....” placed in the form provided them. In the analysis of the data obtained from the form, content analysis technique was used. As a result of the analyzes, it was found that prospective teachers produced 57 valid metaphors, mostly inanimate beings and their perceptions about this concept were generally positive.

**Key Words:** Prospective teachers, active learning, teaching method, metaphor.

## GİRİŞ

Dünyada son zamanlarda sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasal alanda meydana gelen önemli gelişmeler, her alanda olduğu gibi eğitim alanında da birtakım yeniliklerin yapılmasını zorunlu kılmıştır (Polat, 2006) çünkü eğitim söz konusu gelişmelere ayak uydurulabilmesinde yararlanılabilecek en önemli ve etkili araçtır. Eğitim alanında ortaya çıkan yeniliklerin temelinde değişen eğitim ihtiyaçları ve buna bağlı olarak güncellenmiş olan eğitim anlayışı yatmaktadır. Günümüzde artık temelinde aktif öğrenme ve öğretme anlayışının hâkim olduğu, öğrenci eksenli eğitim politikaları ve uygulamaları kabul görmekte; öğretim süreçlerinin bu anlayış doğrultusunda düzenlenmesi beklenmektedir.

Öğretim süreçleri ekseninde öğrencinin yer aldığı; öğretmen, amaç, konu, yöntem ve çevre öğelerinin karşılıklı etkileşiminden oluşan karmaşık bir bütündür (Büyükkaragöz ve Çivi,1999). Bu bütünün içerisinde yer alan her bir öge söz konusu süreçlerin istenilen niteliğe ulaştırabilmesi için önem taşımakla birlikte, süreç içinde kullanılacak olan yöntem ve teknikler gerek bu öğelerin arasındaki uyumun sağlanabilmesi gerekse belirlenen öğretim hedeflerine ulaşılabilmesi açısından anlamlı etkileri beraberinde getirmektedir. Dolayısıyla artık öğretim süreçleri içerisinde, öğrencilerin bilgilerini aktif olarak yapılandırmalarına yardımcı olabilecek yöntem ve tekniklerin tercih edilmesi beklenmektedir.

Yöntem ve teknik, çoğu zaman birbiri yerine kullanılmakla birlikte esasında iki farklı kavramdır. Yöntem en genel ve yalın ifade ile bir amaca ulaşmak için izlenen yol (Demirel,2009) olarak tanımlanabilir. Farklı tanımlara bakıldığında yöntem öğretim yaşantılarının hazırlanması, desteklenmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi aşamalarında sistematize edilmiş, düzenli yaklaşımlar (Aydın,2003) olarak belirtilebildiği gibi, belli teknik ve araçların kullanıldığı hedefe ulaşma yolu (Snowman,1986), öğretme-öğrenme gereçlerini takdimde kullanılan sistemli bir plan (Demirel ve Ün,1987) olarak da açıklanabilmektedir.

Tanımlarda görüldüğü gibi öğretim yöntemleri, öğrenme süreçleri için belirlenmiş olan çıktılarına ulaşmada izlenebilecek farklı eğitsel yollara karşılık gelmektedir. Söz konusu bu eğitsel yollar, alan yazında çeşitli şekillerde sınıflandırılmaktadır. Aydede, Çağlayan, Matyar ve Gülnaz (2005) tarafından yapılmış olan sınıflandırma incelendiğinde öğretim yöntemlerini geleneksel ve çağdaş öğretim yöntemleri olmak üzere iki başlık altında incelemiş oldukları görülmektedir. Geleneksel öğretim yöntemlerinde ön planda tutulan öğretim programı ve öğretmendir. Öğretmenlerin etkin öğrencilerin ise edilgen konumda olduğu bu öğretim yöntemlerinin kullanıldığı uygulamalarda bilgi ve beceriler öğrenciye doğrudan ve tek düze bir şekilde sunulmaktadır. Başka bir ifade ile bu yöntemlerin temelinde tek yönlü iletişimin hakim olduğu düz anlatım süreçleri yatmaktadır. Çağdaş öğretim yöntemlerinde ise öğretmen öğretim etkinliklerini öğrenciyi dikkate alarak seçmektedir (Alıcıgüzel, 1999). Bu öğretim yöntemlerinde öğrenci geleneksel öğretim yöntemlerinin aksine süreç içerisinde aktif hale gelmekte ve bilgiyi alan kişi yerine anlamlandıran, kullanan ve yapılandıran kişi haline gelmektedir. Günümüzde kabul gören yenilikçi eğitim anlayışı doğrultusunda eğitim ve öğretim etkinliklerinin öğrenci merkezli yaklaşım doğrultusunda uygulanması beklenmekte dolayısıyla öğrenme süreçleri içerisinde geleneksel yöntemler yerine mümkün olduğunca çağdaş bir diğer adı ile aktif öğretim yöntemlerinden yararlanılması beklenmektedir.

Teknik kavramını ele almak gerekirse bu kavramı “öğretim yöntemlerinin uygulamaya konma biçimi ve sınıfta yapılan işlemlerin bütünü” olarak tanımlamak doğru olacaktır. Öğretim teknikleri belirlenen öğretim yönteminin sınıf içerisinde en verimli ve etkili biçimde uygulanmasına yardımcı olmaktadır. Kısaca öğretim yöntemleri öğrenme-öğretme sürecini planlamada, öğretim teknikleri ise bu planı uygulamada izlenen yol olarak ifade edilebilmektedir (Tok, 2008).

Bu açıklamalardan yola çıkarak yöntem kavramının görece daha kapsamlı bir anlama sahip olduğu ve süreç içerisinde yararlanılacak öğretim tekniklerin hangileri olabileceğinin belirlenmesinde rol oynadığı söylenebilir. Başka bir ifade bir öğretim yöntemine hizmet edebilecek farklı öğretim teknikleri olabilmektedir. Bir örnek verilmesi gerekirse tartışma yöntemini tercih etmiş olan bir öğretmen

dersinde bu yönetime uygun olabilecek beyin fırtınası, münazara, Philips66, zıt panel ya da vızıltı grupları tekniklerinin biri ya da birkaçını tercih edebilmektedir.

Görüldüğü gibi öğretim süreçlerinde kullanılacak olan yöntem ve tekniklerin öğretim programlarında yer alan hedeflere yönelik olması dışında birbirleriyle de uyumlu olması gerekmektedir. Doğru yöntem ve beraberinde doğru tekniğin tercih edilmesinde etkili olan unsurların başında ise şüphesiz öğretmenlerin sahip oldukları yöntem ve teknik bilgileri gelmektedir. Buna karşın ne yazık ki öğretim yöntem ve teknikleri konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip olmamalarından ötürü öğretmen merkezli geleneksel yöntemler, halen pek çok öğretmen tarafından sıklıkla kullanılan yöntemler arasında yer almaktadır. Oysaki nitelikli öğrenme ortamlarının sağlanabilmesi için bir öğretmenin hangi durumlarda hangi strateji, yöntem ve tekniği tercih edebileceğinin bilmesi ve bu tercihi doğrultusunda öğrenme-öğretme ortamını doğru bir şekilde düzenleyebilmesi gerekmektedir.

### **Araştırmanın Amacı ve Önemi**

Etkin bir öğretimin yapılabilmesi için, öğretim etkinlikleri teoriye dayalı öğretmen merkezli yöntemlerden çok uygulamaya dayalı öğrenci merkezli yöntemleri içermelidir (Oddens, 2004). Bunun sağlanabilmesi için gerekli olan birincil koşul şüphesiz öğretmenlerin öğretim yöntemlerine ilişkin kuramsal ve uygulama becerileridir. Diğer bir ifade ile öğretmenlerin bu yöntemleri kullanmaya olan yatkınlıklarıdır. Zaman, fiziksel imkanlar, maliyet, öğrenci grubunun büyüklüğü, konunun özelliği, öğretim sonucunda öğrencide geliştirilmek istenen nitelikler (Küçükahmet,1998) vb. gibi değişkenler öğretmenlerin yöntem yatkınlıklarının belirleyicileri arasında yer alsa da öğretmenlerin sahip olduğu mesleki bilgi düzeyleri söz konusu değişkenlerin başında gelmektedir. Çünkü öğretmenlerin sahip oldukları meslek bilgisi ve bu bilginin alt bileşenlerinden olan yöntem bilgisi öğretim süreçlerinin niteliği üzerinde kritik düzeyde kabul edilebilecek etkiye sahiptir.

Kızıltepe (2002), “iyi” bir öğretmeni, hangi etkinliğin ne kadar vakit aldığını, hangi dersin, hangi ünitenin ne kadar zamanda öğrenileceğini/öğretileceğini bilen kişi olarak tanımlamıştır. “Etkili” öğretmenin ise daha çok öğrencinin akademik performansı ve öğretmenin kullandığı metotların öğrenci üzerindeki sonucu ile ilgili olduğunu ifade etmiştir. Bu tanımlamaya göre öğretmenler tarafından tercih edilen ve kullanılan yöntemlerin sadece öğrenme süreçlerinin değil aynı zaman öğretmenlerin mesleki etkililiğinin de belirleyicisi olduğu söylenebilir.

Öğretim süreçlerinde kullanılan yöntemlerin etkisi öğretmenlerin yöntem bilgileri dışında bu yöntemlere ilişkin algıları ve bakış açılarına göre de değişmektedir. Diğer bir ifade ile öğretmenlerin günümüzde hızla değişen yöntem kavramına nasıl bir anlam yükledikleri onların bu yöntemlerden nasıl ve ne düzeyde yararlanacakları konusunda ipuçları sunmaktadır. Öğretmenlerin yöntem seçiminde etkili olan söz konusu bilgileri ile yöntem kavramına ilişkin algılarının büyük bir çoğunluğu şüphesiz hizmet öncesi eğitim olarak adlandırılan öğrenim süreçlerinde atılmaktadır. Bu nedenle öğretmen adaylarına sunulan eğitimlerin niteliği ve içeriği meslek yaşantılarında gerçekleştirecekleri uygulamaların verimliliği adına önemli görülmektedir.

İfade edilmiş olan tüm bu gerekçelerden ötürü, bu çalışmada öğretmen adaylarının öğretmen adaylarının “öğretim yöntemi” kavramı ile ilgili algılarının ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- 1.Öğretmen adaylarının öğretim yöntemi kavramına yükledikleri metaforlar nelerdir?
- 2.Öğretmen adayları tarafından ortaya konan metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanabilir

Çalışmada pedagojik formasyon eğitimlerini tamamlamış olan öğretmen adaylarının öğretim yöntemi kavramına ilişkin düşüncelerinin belirlenebilmesi için metaforlardan yararlanılmıştır çünkü metaforlar belirli bir konu ya da kavramla ilişkin en önemli ve en uygun noktaları ön plana getirerek onların anlaşılmasını sağlarlar (Uğurlu, 2018). Bu şekilde öğretmen adaylarının öğretim yöntemi kavramına ilişkin bakış açılarının öne çıkan noktalarıyla tespit edilerek, öğretim yöntemlerine ilişkin bilgi düzeyleri dışında varsa kavram yanılgılarının belirlenmesine yardımcı olacağı ve gelecek mesleki yaşantılarında bu yöntemlerden yararlanma durumlarına ilişkin de çıkarımlar da bulunulabileceği öngörülmektedir.

Konu ile ilgili yapılmış çalışma örnekleri bu bakış açısı ile incelendiğinde öğretmen adaylarının eğitimin farklı öğelerine ilişkin algılarının metafor analizi ile belirlenmesine yönelik çeşitli çalışmalar yapılmış olmakla birlikte, söz konusu çalışmalar arasında öğretim yöntemlerine yönelik herhangi bir araştırmanın yer almadığı görülmektedir. Turan ve arkadaşları (2016) öğretmen adaylarının eğitim ve bazı temel kavramlara ilişkin algılarını belirlemek istemiş iken, Örucü (2014) çalışmasında öğretmen adaylarının okul, okul yönetimi ve Türk eğitim sistemine yönelik metaforik algılarını ortaya koymaya çalışmıştır. Aykaç ve Çelik (2014) ile Gültekin (2013) çalışmalarında ortak olarak öğretmen adayların eğitim programına yönelik metaforik algılarını belirlemeye çalışmış iken Koç (2014) çalışmasında öğretmen adaylarının öğretmen ve öğretmenlik mesleğine yönelik algılarını saptamaya çalışmıştır. Aydın ve Pehlivan (2010) öğretmen ve öğrenci kavramlarına ilişkin algılarını belirlemek istemiş, Saban (2004) bu kavramlardan öğretmen kavramı üzerinde durmuş iken Kalyoncu (2012) aday öğretmenlerin öğretmenlik mesleği kavramına ilişkin metaforik algılarını belirlemeye çalışmıştır.

Öğretmen adaylarına yönelik yapılmış olan çalışmalar dışında öğretmenlerin de eğitime ilişkin birtakım kavramlara ilişkin metaforik algılarının belirlenmesine yönelik alanyazında çalışmalar olduğu ancak benzer şekilde öğretim yöntemlerine ait algılarının belirlendiği herhangi bir çalışmanın yapılmamış olduğu dikkati çekmektedir. Bu nedenden ötürü yapılan bu çalışma sonuçlarının alanyazında belirlenmiş olan söz konusu eksikliğin giderilebilmesi için de katkı sağlayacağı beklenmektedir.

## YÖNTEM

### Araştırmanın Modeli

Bu çalışma bir nitel araştırma örneği olup tarama modeline göre yürütülmüştür. Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Nitel araştırmalarda derine gidilerek, yüzeyin altındakini çıkarmak esastır (Glesne, 2013). Tarama modeli ise geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekli ile betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2005). Bu çalışmada benzer şekilde öğretmen adaylarının öğretim yöntemine kavramına ilişkin mevcut bakış açıları ortaya konularak, bu kavrama ilişkin bilişsel şemaları analiz edilmeye çalışıldığından tarama modelinden yararlanılmıştır.

### Katılımcılar

Çalışmanın katılımcılarını 2018-2019 akademik yılı bahar yarıyılında bir devlet üniversitesinde pedagojik formasyon eğitimi almış olan öğretmen adayları (n=310) oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının tamamı öğretim ilke ve yöntemleri, özel öğretim yöntemleri ve öğretmenlik uygulaması derslerini almıştır. Öğretmen adaylarının almış olduğu pedagojik formasyon eğitimleri süresince öğretim ilke ve yöntemleri ile özel öğretim yöntemleri dersleri mikro öğretim yöntemine göre yürütüldüğünden ayrıca öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında branşlarına ait dersleri izleme ve bazılarında uygulama yapabilme fırsatına sahip olduklarından için öğretmen adaylarının aktif öğrenme yöntemleri ile yeterli bilgiye sahip oldukları düşünülmektedir. Katılımcı öğretmen adaylarına ilişkin sayısal veriler tablo1'de sunulmaktadır.

Tablo 1. Katılımcı öğretmen adaylarına ilişkin sayısal veriler

	Bölüm		Cinsiyet			
	f	%	Kadın		Erkek	
	f	%	f	%	f	%
Edebiyat	50	16	26	8	24	8
İlahiyat	48	15	22	7	26	8
Matematik	44	14	20	6	24	8
Tarih	39	12	19	6	20	6
Hemşirelik	42	14	38	12	4	2
BESYO	46	15	22	7	24	8
Fen Bilimleri (Fizik-Kimya-Biyoloji)	41	13	19	6	22	7
Toplam			310			

Tablo 1’de görüldüğü gibi katılımcı öğretmen adayları 7 farklı alandan olup, en fazla katılımcı edebiyat öğretmenliği alanındandır. Diğer alanlardaki katılımcı sayılarının ise birbirine yakın olduğu söylenebilir. Öğretmen adaylarının cinsiyet dağılımları incelendiğinde ise hemşirelik hariç 6 öğretmenlik alanında ortak şekilde katılımcıların cinsiyetlerinin yakın sayılarda olduğu, hemşirelik alanında ise katılımcıların tamamına yakınının kadın olduğu görülmektedir.

### Veri Toplama Süreci ve Verilerin Analizi

Çalışmada veri toplama sürecinde kullanılan formda öğretmen adaylarının “öğretim yöntemi ..... gibidir çünkü .....” ifadesini tamamlamaları istenmiştir. Söz konusu formdan elde edilen verilerin analizinde ise içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek ilişkilere ulaşmaktır. Bu amaçla toplanan veriler önce kavramsallaştırılır, daha sonra bu kavramlar mantıklı bir biçimde düzenlenir ve bunlara göre verileri açıklayan durumlar temalaştırılır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Çalışmada öğretmen adaylarının oluşturulan metaforların belirlenebilmesi için içerik analizi ile birlikte Saban (2008) tarafından ifade edilmiş olan aşamalardan da yararlanılmıştır.

#### 1. Adlandırma Aşaması

Katılımcı öğretmen adaylarının öğretim yöntemi kavramına ilişkin metaforik algılarının belirlenebilmesi için ilk olarak ölçme aracında ilgili bölüme verdikleri yanıtlar incelenmiştir. İnceleme sonucunda metafor özelliği taşıdığı düşünülen yanıtlar araştırmacılar tarafından geçici olarak listelenmiştir.

#### 2. Eleme ve Arıtma Aşaması

Bu aşamada katılımcılarca ifade edilen yanıtlar detaylı bir şekilde analiz edilmeye çalışılmıştır. Buna göre öncelikli olarak öğretmen adaylarının oluşturulan metaforlar benzerliklerine göre gruplara ayrılmıştır. Metaforların gruplandırılmasında konuları, kaynakları ve konuları ile kaynakları arasındaki bağlantılar göz önüne alınmıştır. Araştırmacılar tarafından yapılan analizlerde ölçme aracında yer alan yanıtların tamamının geçerli bir metafor olmadığı belirlenmiştir. Bu nedenden ötürü 18 adet anket formu çalışmaya dahil edilmemiştir.

#### 3. Derleme ve Kategori Geliştirme Aşaması

3. aşamada 310 öğretmen adayı tarafından ifade edilmiş olan formlar değerlendirmeye alınarak söz konusu formlarda yer alan metaforlar alfabetik olarak sıralanmıştır. Çalışma kapsamına alınan metaforların her birini en iyi temsil ettiği düşünülen birer örnek metafor ifadesinin de yer aldığı “örnek metafor listesi” oluşturulmuştur. Listede yer alan metaforlara göre katılımcı öğretmen adaylarının öğretim yöntemi kavramına 57 geçerli metafor yüklediği belirlenmiştir. Belirlenen metaforlar konuları ve kaynakları arasındaki ilişki göz önüne alınarak kategorilere ayrılmıştır. Buna göre, öğretim yöntemi kavramı için 11 farklı kavramsal kategori belirlenmiştir.

#### 4. Geçerlik ve Güvenirliği Sağlama Aşaması

Araştırmacılar tarafından yapılmış olan analizlerin geçerliğinin ve güvenirliğinin sağlanabilmesi amacıyla öncelikli olarak süreç içerisinde izlenen adımlar anket formlarında yer alan yanıtlardan alıntılar yapılarak çalışma içerisinde detaylandırılmaya çalışılmıştır. Sonrasında araştırmacılarca oluşturulan kavramsal kategorilerin doğrulanabilmesi için söz konusu kategoriler ve ilgili metaforların yer aldığı listeler alan uzmanı olan 3 akademisyene ulaştırılarak söz konusu metaforları ilgili olduklarını düşündükleri kategorilerle eşleştirmeleri istenmiştir. Alınan geribildirimler sonrasında çalışmada kullanılmış olan metaforlar ve kategoriler düzenlenerek son haline getirilerek bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Aktarılan verilerin hesaplanmasında yüzde (%) ve frekans (f) değerleri dikkate alınmış olup ilgili tablolar bulgular başlığı altında araştırmacılarca yorumlanmıştır. belirtilmelidir. Araştırma sürecinde yararlanılan istatistiksel teknikler dışında varsa kullanılan ölçme araçları ile bu araçlara ilişkin geçerlik-güvenirlik çalışmalarına ilişkin bilgiler de kapsamlı bir şekilde açıklanmalıdır.

## BULGULAR

Öğretmen adaylarının öğretim yöntemi kavramına ilişkin metaforik algılarının belirlenebilmesi amacıyla yürütülmüş olan bu çalışmada elde edilen veriler ışığında, bu kavrama ilişkin olarak 57 adet geçerli metafor ifade edilmiş olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu metaforlara ait liste Tablo2'de sunulmaktadır.

Tablo 2.Öğretmen Adaylarının Öğretim Yöntemi Kavramına Yükladıkları Metaforlar

Metafor Adı	f	%	Metafor Adı	f	%
1. Açık büfe	4	1,5	31. Lunapark	5	1,87
2. Ağaç	10	3,75	32. Mahkeme	1	0,37
3. Anahtar	30	7,5	33. Mıknatıs	1	0,37
4. Araba	3	1,12	34. Nar	5	1,87
5. Arı	1	0,37	35. Oyun	5	1,87
6. Asistan	3	1,12	36. Özgürlük	3	1,12
7. Ayna	3	1,12	37. Projektör	1	0,37
8. Baharat	7	2,63	38. Pusula	34	9,02
9. Başak	1	0,37	39. Puzzle	11	4,13
10. Bayrak Yarışı	1	0,37	40. Rehber	11	4,13
11. Boşluk	1	0,37	41. Rüya	1	0,37
12. Buluş	1	0,37	42. Sihir	2	0,75
13. Değirmen	1	0,37	43. Solunum	1	0,37
14. Deniz	1	0,37	44. Su	18	5,26
15. Deterjan	1	0,37	45. Şemsiye	1	0,37
16. Doping	3	1,12	46. Teknik		
17. Fener	11	4,13	Direktör	1	0,37
18. Gözlük	1	0,37	47. Telefon	1	0,37
19. Güneş	8	3	48. Temel	2	0,75
20. Harç	6	2,25	49. Tiyatro	3	1,12
21. Işık	24	5,26	50. Tuz	16	6,01
22. İlaç	28	6,76	51. Uçak	1	0,37
23. İletişim Ağı	1	0,37	52. Uyku	1	0,37
24. İpucu	1	0,37	53. Uzay	1	0,37
25. İşaret Levhası	1	0,37	54. Vitamin	6	2,25
26. Joker	1	0,37	55. Yağmur	4	1,50
27. Kapı	5	1,87	56. Yaşam	2	0,75
28. Kumbara	1	0,37	57. Yemek	4	1,50
29. Kestirme Yol	6	2,25			
30. Köprü	3	1,12			

Tablo 2 incelendiğinde öğretmen adaylarının öğretim yöntemi kavramına ilişkin olarak 57 adet geçerli metafor ürettiği görülmektedir. Öğretmen adayları metafor oluştururken büyük çoğunlukla cansız varlıklardan yararlanmış olmakla birlikte boşluk (f=1) ve rüya (f=1) metaforları dışında olumsuz bir benzetmede bulunmadıkları dikkati çekmektedir. Metaforlardan pek çoğu birden fazla öğretmen adayı tarafından ifade edilmiş olup, en sık kullanılmış olan metaforlar sırası ile pusula (f=34), anahtar (f=30), ilaç (f=28), ışık (f=24), tuz (f=16) ve su (f=14) olarak belirlenmiştir. Tabloda yer alan metaforlara göre 11 adet kavramsal kategori oluşturulmuştur. Bu kategoriler ve ilgili metaforlar tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Öğretim Yöntemi Kavramına İlişkin Kavramsal Kategoriler ve İlgili Metaforlar

Kategori Başlığı	İlgili Metaforlar
1. Çeşitlilik olarak öğretim yöntemi	Ağaç, Baharat, Nar, Açık Büfe, Şemsiye, Uzay, Deniz
2.Eğlence kaynağı olarak öğretim yöntemi	Lunapark, Oyun, Bayrak Yarışı
3.Enerji kaynağı olarak öğretim yöntemi	Vitamin, Doping
4.İhtiyaç kaynağı olarak öğretim yöntemi	Tuz, Su, Güneş, Harç, Yemek, Temel, Uyku, Solunum, Yağmur
5. İşlevsizlik olarak öğretim yöntemi	Rüya, Boşluk
6. Kolaylık olarak öğretim yöntemi	Anahtar, Asistan, Kestirme Yol, Kapı, Özgürlük, Köprü, Deterjan, Buluş, Uçak, Araba, Kumbara, Joker, Sihir, İlaç
7.Öğrenci dostu olarak öğretim yöntemi	Projektör, Tiyatro, İpucu, Telefon, Mahkeme, İletişim Ağı, Puzzle, Miknatis
8.Üretkenlik kaynağı olarak öğretim yöntemi	Arı, Değirmen, Başak
9. Yol gösterici olarak öğretim yöntemi	Ayna, Pusula, Işık, Rehber, Fener, Gözlük, Teknik Direktör, İşaret Levhası, Yaşam

Tablo 3'te görüldüğü gibi öğretmen adayları öğretim yöntemi kavramına ilişkin olarak en fazla metaforu (f=14) "kolaylık kaynağı olarak öğretim yöntemi" kategorisi altında oluşturmuştur. Katılımcıların dokuzar metafor üretmiş olduğu yol gösterici ve ihtiyaç kaynağı olarak öğretim yöntemi kategorileri ise listede ikinci sırada yer alan diğer kategori başlıklarıdır. Öğretmen adaylarınca en sık ifade edilmiş olan metaforlar dikkate alındığında ise bu metaforların yol gösterici, yardımcı ve ihtiyaç kaynağı olarak öğretim yöntemi metaforları olduğu dikkati çekmektedir.

Tabloda yer alan kategori başlıkları ile ilgili metafor örnekleri şu şekilde sıralanabilir;

#### 1. Çeşitlilik Olarak Öğretim Yöntemi

Öğretmen adaylarının bu kategori başlığı altında 7 adet metafor oluşturduğu görülmektedir. Söz konusu metaforlar incelendiğinde katılımcıların öğretim yöntemi kavramını en çok ağaç (f=10) ve baharata (f=7) benzettiği dikkati çekmektedir. Bu metaforları tercih eden öğretmen adaylarından biri "öğretim yöntemi ağaç gibidir çünkü her ağaçtan farklı meyveler alındığı gibi yöntemlerinin hepsinden de farklı bir şekilde yararlanılabilir." şeklinde bir ifade ile öğretim yöntemlerinin öğretim süreçlerine getirmiş olduğu farklı tatların altını çizmek istemiştir. Benzer bir şekilde açık büfe metaforunu tercih eden bir katılımcı "öğretim yöntemi açık büfe gibidir çünkü öğretmenlerin kullanabileceği birbirinden farklı, çok fazla sayıda yöntem vardır ve öğretmenler bunların içerisinde istediklerini tercih edebilirler." şeklinde yapmış olduğu açıklaması ile öğretim yöntemlerinin kendi içerisindeki zenginliklerini vurgulamıştır.

#### 2. Eğlence Kaynağı Olarak Öğretim Yöntemi

Bu kategori başlığında verilmiş olan yanıtlar incelendiğinde öğretim yöntemini lunaparka benzeten bir katılımcının "...çünkü lunapark her yaşta insanların eğlendiği, olmak istediği bir yerdir. Yöntemler de her yaşta öğrenci için kullanılarak konuların eğlenerek öğrenilmesini sağlar. Hem öğretmen hem de öğrenciler yöntemler sayesinde mutlu olurlar" şeklinde bir gerekçelendirme ile yöntemlerinin öğretim süreçlerini tekdüze ve sıkıcı bir ortam olmaktan uzaklaştırdığı, sadece öğrenciler için değil öğretmenler içinde dersi daha eğlenceli hale getirdiğini vurgulamıştır. "Öğretim yöntemi oyun gibidir çünkü öğrencilerin daha eğlenceli öğrenmesi için fırsat sağlarlar. Konuları kavramada zorlanan ya da dersten sıkılan öğrenciler oyun oynar gibi farkında olmadan öğrenebilirler." Şeklinde bir açıklama yapan bir diğer katılımcı da benzer şekilde yöntemlerinin sınıf atmosferine getirdiği farklılıktan yola çıkarak oyun metaforunu kullanmayı tercih etmiştir.

#### 3. Enerji Kaynağı Olarak Öğretim Yöntemi

Bu kategoride katılımcılar tarafından iki metafor üretilmiştir. Öğretmen adaylarından biri "öğretim yöntemi vitamin gibidir ihtiyaç duyduğumuzda kullanırız ve güçlenmemizde önemli rol oynarlar."

şeklinde bir ifade kullanarak öğretim yöntemini vitaminlere benzetmiştir. Bir diğer katılımcı ise doping benzetmesini yaparak nedenini "...çünkü bu yöntemler kullanıldığında hem öğretmenin hem de öğrencinin enerjisi artarak dersler daha verimli hale gelir." olarak ifade etmiştir. Katılımcılar ortak bir şekilde öğretim yöntemlerini birer enerji kaynağı olarak görerek öğretim süreçlerine getirmiş olduğu canlılığın altını çizmişlerdir.

#### 4. İhtiyaç Kaynağı Olarak Öğretim Yöntemi

Bu kategori başlığında dokuz metafor üretmiş olmakla birlikte bunlardan ikisi katılımcılarca en sık tekrarlanan metaforlar olma özelliğini taşımaktadır. Söz konusu metaforlar içerisinde yer alan su metaforunu kullanan bir öğretmen adayının vermiş olduğu yanıt incelendiğinde "öğretim yöntemi su gibidir çünkü nasıl su olmadan hayat olmuyorsa, eksik oluyorsa yöntemler de su gibidir. Her zaman gerekli olan ve bir öğretmenin ihtiyacı olan şey onlardır." şeklinde paylaşmış olduğu görüşü ile yöntemlerine öğretim süreçlerinde duyulan ihtiyacı vurgulamaktadır. Benzer şekilde solunum metaforunu kullanan bir katılımcı tarafından "...çünkü solunum insan yaşamı için nasıl önemliyse yöntemleri de dersi anlatmada, devam ettirmede önemlidir. Yöntemlerin sürekli ve konuya uygun kullanımı kazanımların sürekliliğini sağlar." şeklinde ifade edilmiş olan cümleler de bu görüşü destekler niteliktedir.

#### 5. İşlevsizlik Olarak Öğretim Yöntemi

Katılımcılar tarafından öğretim yöntemi kavramına ilişkin oluşturulan olumsuz iki metafor bu kategori başlığında yer almaktadır. Bunlardan ilki olan boşluk metaforunu kullanan öğretmen adayının vermiş olduğu yanıt incelendiğinde "öğretim yöntemi boşluk gibidir çünkü çoğu tekniği kullanmak ders anlatımında öğretmenleri zorluğa sokar. Sonucun nereye gideceği belli olmayabilir, bilinmezliğe neden olabilir." şeklinde bir açıklama yapmış olduğu görülmektedir. Rüya metaforunu tercih eden diğer katılımcı ise "öğretim yöntemi rüya gibidir çünkü bu yöntemlerin anlatıldığı gibi uygulanabilmesi gerçekte mümkün değildir. Okullarda yöntemlerin kullanılması için gerekli olan şartlar mevcut değildir." cümleleri ile tercih etmiş olduğu metaforu gerekçelendirmiştir. Bu yanıtlarına göre öğretmen adaylarının öğretim süreçlerinde yer alan birtakım yetersizliklerden dolayı yöntemlerin istenilen verimlilikte uygulanmasının pratikte çok mümkün olamayacağı; yöntemlerin kullanılmasının işlevsel olmadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

#### 6. Kolaylık Olarak Öğretim Yöntemi

Öğretmen adaylarının en fazla metafor oluşturdukları bu kategori başlığında alınan yanıtlar incelendiğinde uçak metaforunu kullanan bir katılımcının "öğretim yöntemi uçak gibidir gitmek istediğin yere (doğru bilgiye) hızlı, kaliteli ve güvenli bir biçimde ulaşılmasını sağlar." şeklinde bir açıklamada bulunmuştur. Başka bir katılımcı ise görüşlerini "öğretim yöntemi joker gibidir çünkü işin içinden çıkılması zor olan konular onların sayesinde rahatlıkla anlatılabilir, rahat bir nefes aldırır. Tıkandığın yerden çıkıp ilerlemeni sağlayabilir." cümleleri ile açıklamıştır. Görüldüğü gibi katılımcılar bir önceki kategoride yer alan görüşlerin aksine yöntemlerinin öğretim süreçlerine getirmiş olduğu kolaylıkların altını çizerek avantajlarını ifade ettikleri metaforları kullanmayı tercih etmişlerdir.

#### 7. Öğrenci Dostu Olarak Öğretim Yöntemi

Bu kategori başlığında yer alan metaforlar ve ilgili yanıtlar incelendiğinde "öğretim yöntemi mıknatıs gibidir çünkü öğrencilerin ilgilerini çekip, dersi kolaylıkla anlamalarına yardımcı olur." şeklinde bir açıklama yapan öğretmen adayının mıknatıs metaforunu kullandığı görülmektedir. "Öğretim yöntemi tiyatro gibidir çünkü çoğunda öğrenciler olayın içindedir. Yaparak yaşayarak öğrenirler. Öğrenciler öğrenmeye grupta katıldığından sosyalleşme ve kendini ifade etme gibi faydaları da sağlar." cümlelerini kullanan diğer bir katılımcının yöntemlerini tiyatroya benzetmiştir. Bu yanıtlara göre öğretmen adaylarının yöntemlerin öğretim süreçlerine getirmiş olduğu kolaylıkların yanısıra öğrencilere sağlamış olduğu faydaların da bilincinde olduğunu söylemek doğru olacaktır.

#### 8. Üretkenlik Kaynağı Olarak Öğretim Yöntemi

Bu kategori başlığında oluşturulan metaforlar incelendiğinde değirmen metaforunu kullanan bir katılımcının "öğretim yöntemi değirmen gibidir çünkü her yöntem yeni fikirlerin oluşmasını sağlar."



şeklinde bir ifade kullanmıştır. Yöntemi başağa benzeten başka bir katılımcı ise “...çünkü yöntemler de başak gibi zaman geçtikçe olgunlaşır. Olgunlaştıkça yeni ürünler ortaya çıkar ve üretim sağlanmış olur.” cümleleri ile metaforu tercih nedenini açıklamaya çalışmıştır. Görüldüğü gibi katılımcılar benzer bir anlayışla öğretim yöntemlerin yeni fikirlerin ve öğrenme ürünlerinin oluşmasında sağladığı katkının altını çizmek istemiştir.

#### 9. Yol Gösterici Olarak Öğretim Yöntemi

Bu son kategori başlığında öğretmen adaylarınca dokuz metafor kullanılmış olmakla birlikte en sık kullanılan olan pusula metaforu da bu kategoride yer almaktadır. Bu metaforu tercih eden katılımcılardan biri “öğretim yöntemi pusula gibidir çünkü konunun kavranması açısından yol göstericidir. Hedeflere ulaşmada, ilerlemede önemlidir.” şeklinde görüşlerini açıklarken bir diğeri ise “...çünkü yöntem olmadan kazanımlara ulaşmak pek mümkün değildir. Her konu için farklı kazanım söz konusu olduğundan bu kazanımlara ulaşmanın en etkili yolu yöntem kullanmaktır. Adeta pusula gibi yol gösterirler.” cümleleriyle görüşlerini ifade etmektedir. Farklı bir metafor olan işaret levhası metaforunu kullanan bir öğretmen adayı “...çünkü kazanımlarla gideceğimiz yeri bilsek bile desteğe ihtiyacımız vardır. Yöntemler de bize gideceğimiz yeri gösterir ve bu sayede daha kısa yoldan, güvenilir bir şekilde sonuca ulaşırız.” şeklinde bir açıklamada bulunmuştur. Kategoride yer alan metaforlar ve ilgili yanıtlara göre, öğretmen adaylarının öğretim yöntemlerinin öğretim süreçlerinde yer alan bireylere yol göstererek kazanımlara ulaşılmasında rehberlik ettiği düşüncesinde oldukları söylenebilir.

#### TARTIŞMA / SONUÇ ve ÖNERİLER

Kelime anlamı itibarıyla metafor, iki şeyin arasındaki farkların görmezden gelinerek, benzerlikleri açısından karşılaştırmayı sağlayan mecazın bir çeşidi ya da edebi bir araç olarak tanımlanabilir (Miles ve Huberman,1994). Bu araçlar bireylerin soyut ve karmaşık olguları anlama ve açıklamada kullanılmakla birlikte, özellikle sosyal bilimler alanlarında son dönemlerin ilgi çeken konularından biri olmuştur (Aykaç ve Çelik, 2014). Günümüzde metaforlar artık, belki farkında olarak belki de olmayarak iş ve sosyal yaşamlarında ifade gücünü arttırmak adına sıklıkla kullanılmaktadırlar. Metaforların dile ve anlatıma katmış olduğu bu zenginlikler dışında, bireylerin herhangi bir kavram, olgu veya olaya ilişkin örtük inançlarının keşfedilebilmesinde de oldukça fayda sağlamaktadır.

Bu çalışmada, metaforların ifade edilmiş olan özelliklerinden yararlanılarak öğretmen adaylarının “öğretim yöntemi” kavramına ilişkin algılarının edilebilmesi amaçlanmıştır. 310 öğretmen adayı ile gerçekleştirilmiş olan çalışmada elde edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının bu kavrama yönelik çoğunluğu cansız varlıklar olmak üzere 57 adet geçerli metafor ürettiği, bu metaforlardan ikisi dışında (boşluk, rüya) olumsuz bir metafor kullanmadıkları; pusula, anahtar ilaç, ışık, tuz ve suyun öğretmen adaylarınca en fazla kullanılan metaforlar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlara göre öğretmen adaylarının öğretim yöntemi kavramına ilişkin algılarının genel olarak olumlu olduğunu söylemek doğru olacaktır.

Öğrenme süreçleri sonunda istendik ve olumlu sonuçlara ulaşılmasında etkili olan pek çok değişken yer almaktadır. Bu değişkenlerden ilk akla gelenlerini öğretmenlerin mesleki ve kişisel özellikleri, öğrenci özellikleri, okullarda sahip olunan fiziksel koşullar, derslere ayrılan süre, öğretim programlarının içeriği ve uygulanma şekli olarak sıralanabilir. Adı geçen değişkenlerden her biri öğrenme çıktıklarına ulaşılmasında önemli görülmele birlikte öğretim programlarının mümkün olan en yüksek verimlilikle uygulanabilmesi açısından öğrenme süreçlerinde yararlanılan öğretim yöntemlerinin doğrudan belirleyici olduğu söylenebilir. Çalışmada elde edilen bulgular bu bakış açısı ile ele alındığında öğretmen adaylarının neredeyse tamamının öğretim yöntemi algılarının olumlu olduğu sonucuna ulaşılmış olması, gelecek sınıf içi yaşantılarının ihtiyaç duyulan aktif öğrenme atmosferlerine dönüştürülebilmesi adına önemli görülmektedir.

Öğretmen adaylarının sahip oldukları bu olumlu algı şüphesiz aynı zamanda onların öğretme isteklerinin de yüksek olduğunu göstermekte, dolayısıyla mesleki motivasyonlarının da yüksek olduğu düşünülmektedir çünkü kişilerin sahip olduğu olumlu tutumlar, insanların işlerine ve görevlerine ilişkin motivasyonlarını tetiklemektedir (Kara, 2010). Bireylerin mesleki doyumlarının sağlanabilmesi için onları harekete geçiren bazı etkenlerin olması gerekmektedir ve bu etkenler bireyin mesleğine motive olmasında önemli bir rol oynamaktadır (Ayık ve Ataş, 2014). Bu nedenle öğretmen adaylarının sahip oldukları düşünülen mesleki motivasyonlarının gelecekte eğitim amaçları doğrultusunda çalışmalarını konusunda destek sağlayarak gerek kendilerinin gerekse öğrencilerinin öğrenme süreçlerinden alacakları doyumunu arttıracakları düşünülmektedir.

Çalışmada öğretmen adaylarınca ifade edilmiş olan metaforlara ilişkin kavramsal kategoriler incelendiğinde, katılımcılar tarafından ifade edilmiş olan metaforlara ilişkin 9 adet kavramsal kategorinin olduğu belirlenmiştir. Söz konusu kategoriler çeşitlilik olarak öğretim yöntemi, eğlence kaynağı olarak öğretim yöntemi, enerji kaynağı olarak öğretim yöntemi, ihtiyaç kaynağı olarak öğretim yöntemi, işlevsizlik olarak öğretim yöntemi, kolaylık olarak öğretim yöntemi, öğrenci dostu olarak öğretim yöntemi, üretkenlik kaynağı olarak öğretim yöntemi, yol gösterici olarak öğretim yöntemi şeklindedir. Kategorilerde yer alan metafor sayıları ile bu metaforların kullanım sıklıkları göz önüne alındığında ise kolaylık kaynağı, yol gösterici, ihtiyaç kaynağı ve yardımcı olarak öğretim yöntemi kategorilerinin üst sıralarda yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular doğrultusunda öğretmen adaylarının çoğunlukla yöntemlerinden yararlanmanın sağlayacağı faydaları vurguladıkları ve öğretim yöntemlerinin öğretim süreçleri için birer ihtiyaç olduğu düşüncesinde oldukları söylenebilir.

Öğretmen adaylarının öğretim yöntemlerine ilişkin olumlu bakış açılarının dışında, bu yöntemleri öğretim süreçleri için bir ihtiyaç diğer bir ifade ile öğretim süreçlerinde yer alması gereken zorunlu unsurlar olarak görmeleri kendilerinden beklenen eğitim ödevlerinin gerçekleştirilmesi adına son derece değerli görülmektedir. Bilindiği gibi öğrenme süreçlerinin organizasyonu ve bu süreçlere rehberlik edilmesi konusunda öğretmenlere belirli sorumluluklar düşmektedir ve bu sorumlulukların yerine getirilebilmesi için öğretmenlerin sahip olmaları beklenen birtakım mesleki yeterlikler bulunmaktadır. Adı geçen mesleki yeterliklerin başında gelen pedagojik alan bilgisinin önemli bir bileşeni olan yöntem bilgisi öğretim süreçlerinin zenginleştirilebilmesi adına oldukça önemlidir. Erdem, Uzal ve Ersoy'un (2006); Sözbilir, Şenocak ve Dilber'in (2006); Naylor ve Keogh (1999) tarafından yapılmış olan farklı çalışma sonuçları incelendiğinde katılımcı öğretmenlerin ortak bir şekilde öğretim yöntemleri konusunda yeterli bilgilerinin olmamasından dolayı derslerinde kullanamadıklarını belirtmişlerdir (Akt: Atasoy ve Akdeniz, 2006). Bu anlamda öğretim ilke ve yöntemleri dersi başta olmak üzere çoğu eğitim bilimleri dersini uygulamalı olarak almış olan öğretmen adaylarının sahip oldukları güncel ve yeterli pedagoji bilgileri sayesinde kendilerini bu anlamda yeterli görüyor oldukları düşünülmektedir. Bu bağlamda, öğretim yöntemlerini öğrenme süreçlerinde yer alması gereken temel unsurlar olarak gören öğretmen adaylarının, kendilerinden beklenen temel öğretim görevlerini yenilikçi, nitelikli ve öğrenci merkezli bir anlayışla gerçekleştirebileceklerini düşündürmektedir.

Çalışmada elde edilen sonuçlar ışığında şu öneriler sunulabilir;

- Katılımcı öğretmen adaylarının tamamı yöntem bilgilerini arttırmaya yönelik derslerde mikro öğretim yöntemi başta olmak üzere uygulamaya dayalı yöntemlerden yararlanma ve beraberinde okullarda bu yöntemleri kullanma fırsatına sahip olmuşlardır. Bu durumun söz konusu derslere ait içerik unsurları dışında genel pedagojik alan bilgileri ile mesleki becerilerinin hizmet öncesinde mümkün olduğunca yukarı çekilebilmesi dışında onların mesleki algılarına ve motivasyonlarına da olumlu katkılar sağlamış olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle benzer şekilde öğretmen yetiştirme programlarında başta pedagoji dersleri olmak üzere öğretmen adaylarının daha fazla uygulama yapmalarına fırsat verilmesi ve bu programlarda aldıkları diğer derslerde de aktif öğrenme yöntemleri kullanılarak daha fazla uygulama örneği görmeleri sağlanabilir. Bu amaç doğrultusunda öğretmen yetiştirme programlarında yer alan derslerden uygun olan derslere uygulama saatleri eklenebilir.

- Öğretmen adaylarının öğretim yöntemlerine ilişkin algılarının belirlenmeye çalışıldığı bu çalışmanın bir benzeri farklı kıdemlere sahip öğretmenlerle de yapılarak meslek öncesi ve meslek içi algıları karşılaştırılabilir.
- Öğretim süreçlerinde uygulanan mevcut programlar ile geliştirilecek olan yeni öğretim programlarının öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin ihtiyaç duyabileceği farklı öğretim yöntemlerine ilişkin bilgileri ve bu yöntemlere ilişkin uygulama örneklerini yeterli düzeyde kapsayacak şekilde bir diğer ifade ile öğretim programlarının öğretim yöntemleri konusunda rehberlik edebilecek nitelikte hazırlanması sağlanabilir.

## KAYNAKÇA

- Alıcıgüzel, Ö. (1999). Planning problems of primary schools (Master's thesis, Izmir Institute of Technology).
- Atasoy, Ş., & Akdeniz, A. R. (2006). Yapılandırmacı öğrenme kuramına uygun geliştirilen çalışma yapraklarının uygulama sürecinin değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 170(35), 157-173.
- Aydede, M. N., Çağlayan, Ç., Matyar, F. ve Gülnaz, O. (2005). Fen ve teknoloji öğretmenlerinin kullandıkları öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 1-10.
- Aydın, A. (2003). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*. İstanbul: Alfa Yayınevi.
- Aydın, İ. S., & Pehlivan, A. (2010). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğrenci kavramlarına ilişkin kullandıkları metaforlar. *Turkish Studies*, 5(3), 818-842.
- Ayık, A., & Ataş, Ö. (2014). The relationship between pre-service teachers' attitudes towards the teaching profession and their motivation to teach. *Journal of Educational Sciences Research*, 4(1), 25-43.
- Aykaç, N. ve Çelik, Ö. (2014). Öğretmenlerin ve Öğretmen Adaylarının Eğitim Programına İlişkin Metaforik Algılarının Karşılaştırılması. *Eğitim ve Bilim*, 39(173).
- Büyükkaragöz, S. S., ve Çivi, C. (1999). *Genel Öğretim Metotları*. İstanbul: Beta Basım ve Yayım.
- Demirel, Ö. ve Ün, K. (1987). *Eğitim Terimleri*. Ankara: Şafak Matbaası.
- Demirel, Ö. (2009). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme Öğretme Sanatı*. (10. Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Erdem, A., Uzal, G., Ersoy, Y., (2006), Fen Bilgisi/Fizik Öğretmenlerinin Eğitim Sorunları, *Araştırma Raporu*, TFV Yayını, Tekirdağ, 1-49
- Glesne, C. (2013). *Nitel araştırmaya giriş*. Anı Yayıncılık.
- Gültekin, M. (2013). İlköğretim öğretmen adaylarının eğitim programı kavramına yükledikleri metaforlar. *Eğitim ve Bilim*, 38(169).
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kalyoncu, R. (2012). Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının "öğretmenlik" kavramına ilişkin metaforları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20), 471-484.
- Kara, A. (2010). Öğrenmeye ilişkin tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (32), 49-62.
- Koç, E. S. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğretmenlik mesleği kavramlarına ilişkin metaforik algıları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1).
- Kızıltepe, Z. (2002). İyi ve etkili öğretmen. *Eğitim ve Bilim*, 27(126).

- Miles, M. B., Huberman, A. M., Huberman, M. A., & Huberman, M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. sage.
- Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının “öğretmen” kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 131-155.
- Tok, N. T. (2008). Etkili öğretim için yöntem ve teknikler. A.Doğanay (Ed.). *Öğretim ilke ve yöntemleri* (2. Baskı).
- Polat, F. (2006). İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretiminde Öğretmenlerin Kullandıkları Yöntemler ve Karşılaştıkları Sorunlar”(Afyonkarahisar Örneği) Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Sözbilir, M., Şenocak, E., & Dilber, R. (2006). Öğrenci gözüyle fen bilgisi öğretmenlerinin derslerinde kullandıkları öğretim yöntem ve teknikleri. *Milli eğitim dergisi*, 172, 276-286.
- Turan, M., YILDIRIM, E., & TIKMAN, F. (2016). Öğretmen Adaylarının Eğitim Ve Bazı Temel Kavramlara İlişkin Metaforik Algıları. *Education Sciences*, 11(4), 217-242.
- Uğurlu, Z. (2018). Öğretmen Adaylarının Üniversite Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Analizi. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 82-97.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (5. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.